

Sygn. akt III Ca 1607/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Henryk Brzyżkiewicz

Sędzia SO Leszek Dąbek (spr.)

Sędzia SR (del.) Maryla Majewska – Lewandowska

Protokolant Beata Michalak

po rozpoznaniu w dniu 28 stycznia 2016 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej

w K.

przeciwko M. C. (C.)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 10 lutego 2009 r., sygn. akt VIII C 80/08

uchyla zaskarżony wyrok i znosząc postępowanie toczące się z udziałem kuratora dla niezanego z miejsca pobytu pozwanego sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Zabrze do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

SSR (del.) Maryla Majewska – Lewandowska SSO Henryk Brzyżkiewicz SSO Leszek Dąbek

Sygn. akt III Ca 1607/15

UZASADNIENIE

Powódka Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa w K. żądała zasądzenia na jej rzecz od pozwanego M. C. kwoty 9 900 zł z ustawo-wymi odsetkami od dnia 14 01 2008 r. do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów procesu.

Uzasadniając żądanie twierdziła, że pozwanego łączyła z (...) Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo – Kredytową umowa pożyczki na kwotę 5 500 zł, zabezpieczona wekslem in blanco. Na skutek niewywiązania się z umowy powódka wypełniła weksel z zachowaniem wymogów umowy pożyczki. Pożyczkobiorca zmarł 2 07 2010r.

nie regulując należności wynikających z umowy,

w konsekwencji czego pożyczka została postawiona w stan natychmiastowej wymagalności. Pozwana jest córką zmarłego i nabyła spadek po nim. Powód bezskutecznie wezwał ją do zapłaty należności wynikających z umowy. Na dochodzoną kwotę składa się: kapitał pożyczki w kwocie 23.422,19zł i skapitalizowane odsetki karne w kwocie 12.798,42zł.

Sąd Rejonowy w Zabrze stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, po czym w zarządzeniu z dnia 4 sierpnia 2008 r. został

w sprawie ustanowiony dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego kurator procesowy w osobie adw. M. T..

Kurator procesowy pozwanego wnosił o oddalenie powództwa.

Sąd Rejonowy w Zabrze w wyroku z dnia 10 02 2009r. zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 9 900zł z odsetkami ustawowymi od dnia 14 01 2008 r. do dnia zapłaty oraz orzekł o kosztach postępowania w sprawie i wynagrodzeniu kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego.

W ustalonym stanie faktycznym w motywach rozstrzygnięcia przywołał regulacje

art. 10 w zw. z art. 101 w zw. z art. 103 ustawy Prawo wekslowe i stwierdził, że weksel, którego dotyczy niniejsze postępowanie w chwili wystawienia był wekslem in blanco

o charakterze gwarancyjnym i to na dłużniku wekslowym ciąży obowiązek udowodnienia, że weksel został wypełniony niezgodnie z zawartym porozumieniem. Strona pozwana nie podnosiła żadnych argumentów kwestionujących prawidłowość wypełnienia weksla i przy uwzględnieniu całokształtu materiału dowodowego powództwo należało uznać za zasadne. Następnie orzekając w zakresie odsetek ustawowych odwołał się do regulacji art. 476 k.p.c. oraz art. 481 k.p.c. O kosztach procesu orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. a wynagrodzenie kuratora ustalił w oparciu o § 3 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 08 1982 r. w sprawie stawek, warunków przyznawania i wypłaty ryczałtu przysługującego sędziom

i pracownikom sądowym za dokonanie oględzin oraz § 6 ust. 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 09 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Orzeczenie zaskarżył **pozwany M. C.** i wnosił o jego zmianę

i oddalenia powództwa oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Zarzucił, że przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia naruszono regulacje:

- art. 118 k.c. poprzez uwzględnienie powództwa i zasądzenie roszczenia od pozwanego na rzecz powódki w czasie gdy wierzytelność główna zabezpieczona wekslem była już przedawniona w momencie uzupełnienia weksla in blanco przez powódkę wobec czego nie była ona uprawniona do jego wypełnienia i dochodzenia roszczeń na jego podstawie;
- art. 10 ustawy Prawo wekslowe poprzez uwzględnienie powództwa i zasądzenie roszczenia od pozwanego na rzecz powódki w czasie gdy weksel własny in blanco wystawiony przez pozwanego został przez powódkę uzupełniony po przedawnieniu wierzytelności głównej, a zatem niezgodnie z deklaracją wekslową.

W uzasadnieniu podnosił, iż powódka wypowiedziała w dniu 01 03 2002r. umowę pożyczki z trzydziestodniowym terminem wypowiedzenia. Wobec dalszego niezaspokojenia roszczeń powódka wypełniła w dniu 12 11 2007r. weksel własny. Wierzytelność podstawowa uległa przedawnieniu już w 2005r. Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazał, iż posiadacz weksla nie może go uzupełnić po przedawnieniu zobowiązania podstawowego, na zabezpieczenie którego wystawiono weksel.

Powódka Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa w K. wnosila o oddalenie apelacji oraz zasądzenia na jej rzecz od pozwanego zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

W uzasadnieniu podnosiła, iż pozwany reprezentowany przez kuratora dla osoby nieznaną z miejsca pobytu nie podnosił zarzutu przedawnienia wierzytelności głównej zabezpieczonej wekslem. Podkreślił, iż wierzyciel nie traci uprawnienia do dochodzenia należności z tej tylko przyczyny, że uległa ona przedawnieniu.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 144 § 1 k.p.c. przewodniczący ustanowi kuratora, jeżeli wnioskodawca uprawdopodobni, że miejsce pobytu strony nie jest znane.

Ustanowienie kuratora bez dostatecznego uprawdopodobnienia, że miejsce pobytu strony nie jest znane, powoduje nieważność postępowania w postaci pozbawienia jej możliwości obrony jej praw (por. np. wyr. SN z 10.4.1978 r., III CRN 40/78, Legalis; por. post. SN z 8.4.1998 r., III CKU 12/98, Legalis, SN 16 o8 1960, III CR 65/60, 28 11 1969 r. III CRN 418/69, SN z 10.4.1978 r., III CRN 40/78, OSNC 1978, Nr 12, poz. 236).

Stosownie do regulacji art. 378 § 2 k.p.c. Sąd odwoławczy zobowiązany jest ją uwzględnić z urzędu, niezależnie od podniesionego przez stronę skarżącą zarzutu, przy czym zarzut został podniesiony przez pozwanego w piśmie z dnia 27 10 2014 r. wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku.

Należy podkreślić, iż obowiązek uprawdopodobnienia, że miejsce pobytu strony nie jest znane spoczywa - w myśl art. 144 § 1 zdanie pierwsze k.p.c. - na osobie zainteresowanej ustanowieniem kuratora na podstawie art. 143 k.p.c., spełnienie tego obowiązku polega na dołożeniu odpowiedniej do okoliczności sprawy staranności w poszukiwaniu miejsca pobytu strony. W miarę potrzeby, i dla zapobieżenia ewentualnym nadużyciom, należałoby przesłuchać na tę okoliczność przeciwnika strony, dla której ma być ustanowiony kurator, domowników, sąsiadów lub administratora domu itp. Poprzestanie na informacjach uzyskanych od Policji, czy też stwierdzenie właściwego organu, że strona nie jest zameldowana w danej miejscowości nie wystarcza do spełnienia wymagania przewidzianego w art. 144 § 1 k.p.c.. Konieczne jest poza tym wykazanie, że nie tylko żądający ustanowienia kuratora, lecz także inne osoby, które mogą mieć informacje o miejscu pobytu strony, a w szczególności krewni, powinowaci, i inne osoby bliskie, m.in. także zakład pracy, w którym strona była ostatnio zatrudniona, nie mają wiadomości potrzebnych do doręczenia stronie pisma procesowego lub zawiadomienia o posiedzeniu sądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z 2010-12-15, II CZ 150/10)

W niniejszej sprawie powódka celem uprawdopodobnienia wniosku przedłożyła jedynie dokument z Departamentu Spraw Obywatelskich MSWiA, z którego wynika, iż 18 02 2002 r. pozwany wyprowadził się z lokalu położonego w Z. przy ul. (...), wcześniej był zameldowany w B.. Zaniechano podjęcia jakichkolwiek czynności w miejscu jego zameldowania na terenie (...), jak i B.. Czynności nie zostały także podjęte przez ustanowionego przez Sąd kuratora, którego obrona pozwanego w niniejszym postępowaniu ograniczyła się do złożenia formalnego wniosku o oddalenie powództwa, bez zajęcia merytorycznego stanowiska w sprawie. Zatem, wobec bierności ustanowionego kuratora pozwany nie miał także zapewnionej należytej obrony swoich praw.

Ustanawiając kuratora, bez dostatecznego uprawdopodobnienia Sąd pierwszej instancji naruszył regulację art. 144 k.p.c., co konsekwencji doprowadziło do pozbawienia pozwanego możliwości obrony jego praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. i z mocy tej regulacji stanowi o nieważności postępowania w części toczącej się z udziałem kuratora pozwanego (na nieważność postępowania spowodowaną wadliwym ustanowieniem kuratora powoływał się również pozwany

w piśmie procesowym z dnia 27 10 2014r. zawierającym wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku sporządzenie uzasadnienia zaskarżonego wyroku; k. 124-125).

Nieważność postępowania Sąd odwoławczy bierze z urzędu pod uwagę przy rozpoznawaniu apelacji (art. 378 § 1 k.p.c., co niezależnie od oceny zasadności zarzutów podniesionych w apelacji pozwanego czyni ją uzasadnioną i stosownie

do regulacji art., 386 § 2 k.p.c. obligowało Sąd odwoławczy do uchylecia wyroku

w jego zaskarżonej części, zniesienia postępowanie w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Reasumując w sprawie zachodzi przewidziana w art. 379 pkt. 5 k.p.c. przyczyna nieważności postępowaniai dlatego apelację pozwanego jako uzasad-nioną uwzględniono, orzekając jak w sentencji na mocy art. 386 § 2 k.p.c.

w związku z art. 378 § 1 k.p.c.

Rozpoznając ponownie sprawę Sąd Rejonowy określi pozwanemu termin

do ostatecznego ustosunkowania się powództwa.

Następnie ponownie wyznaczy posiedzenie rozprawy i ponowi postępowanie w jego zniesionej części.

SSR (del.) Maryla Majewska – Lewandowska SSO Henryk Brzyżkiewicz SSO Leszek Dąbek